

EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 27.3.2024
COM(2024) 144 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

En plan for en europæisk grad

{SWD(2024) 74 final}

1. Indledning

Uddannelse er afgørende for EU's fremtid. Uddannelse er et grundlag for personlig udfoldelse, beskæftigelsesegnethed, resultater og et aktivt og ansvarligt medborgerskab. Ved at levere uddannelse af høj kvalitet er universiteterne¹ bannerførere for vores europæiske levevis. Dette omfatter fremme af akademiske værdier og ekspertise og af demokratisk praksis og grundlæggende rettigheder samt fremme af lighed, mangfoldighed og inklusion.

Europas konkurrenceevne og velstand afhænger af de nuværende og kommende generationers fremtidssikrede færdigheder til at fremskynde og beherske den grønne og den digitale omstilling, kompensere for de demografiske tendenser og sikre Europas åbne strategiske autonomi på centrale områder. Uddannelse er også afgørende for den økonomiske og sociale udvikling og for modstandsdygtigheden i de lande, der ønsker at blive medlem af EU. **Vi skal være parate til at føre an i denne forandring og forme fremtiden.**

De største udfordringer i vores tid bliver stadig mere globale, og Europa skal styrke sin åbne strategiske autonomi. **Tværnational uddannelse** er derfor ikke længere en bekvem mulighed, men bliver en nødvendighed. Det er en forudsætning for at tilføre kommende generationer de kompetencer og færdigheder, som de europæiske samfund skal have, for at de kan trives i en stadig mere indbyrdes forbundet verden.

EU konkurrerer med andre uddannelsesområder i verden. EU's kapacitet tiltrække de bedste talenter afhænger til dels af de grader, som dets videregående uddannelsesinstitutioner kan tilbyde. Derfor søger mange universiteter i Europa at **samle ekspertise og kombinere komplementære styrker**, der ikke findes på en enkelt institution, for at **give færdiguddannede og personer i livslang læring de strategiske færdigheder, de skal bruge i fremtiden.**

Siden lanceringen af det europæiske uddannelsesområde i 2020 er der gjort bemærkelsesværdige fremskridt. Tværnationalt samarbejde har været en drivkraft bag reformer, der skal lette og støtte fremkomsten af innovative modeller som f.eks. **alliancerne mellem Europauniversiteterne², som snart når op på 60**, og som omfatter omkring 500 videregående uddannelsesinstitutioner fra alle dele af Europa, fra hovedstæder til landdistrikter. De fungerer som **pionerer for hele sektoren for videregående uddannelse.**

Samarbejdet mellem universiteterne på tværs af grænserne kan udvikles på mange forskellige måder. Fælles uddannelse på tværs af grænserne leveres ofte som programmer, der fører til en fælles grad. Der er dog stadig betydelige juridiske og administrative hindringer, der gør det vanskeligt at levere disse grader. Dette **bremser den nødvendige omstilling i Europas sektor for videregående uddannelse. Den europæiske strategi for universiteter³**, der blev vedtaget i 2022, indeholder ambitiøse tiltag, som har til formål at opnå et europæisk uddannelsesområde inden for videregående uddannelse, med det mål at udvikle en **europæisk grad**. I denne meddelelse konkretiseres dette mål ved at fremlægge en klar plan for, at en europæisk grad kan blive en realitet.

¹ Udtrykket "universitet" anvendes som en henvisning til den bredere sektor, der repræsenterer hele området for videregående uddannelse, og omfatter således alle typer videregående uddannelsesinstitutioner, herunder forskningsuniversiteter, højere læreanstalter, universiteter for anvendte videnskaber, højere erhvervsuddannelsesinstitutioner og højere kunstinstitutioner.

² [Europauniversitet-initiativet](#).

³ [Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om en europæisk strategi for universiteter, 18.1.2022 \(COM\(2022\) 16 final\)](#).

Den **europæiske grad**, som er en ny **type kvalifikationer**, der skal forankres i den **nationale lovgivning**, vil gøre det lettere for universiteter fra forskellige lande at samarbejde gnidningsløst og udvikle innovative fælles programmer, der fører til en fælles grad, **med fuld respekt for deres institutionelle autonomi og medlemsstaternes eller de regionale regeringers kompetencer**. En sådan europæisk grad vil også bidrage til at opbygge **en fælles europæisk identitet og en stærkere følelse af europæisk tilhørsforhold**.

Den vil være baseret på europæiske kriterier, der er fastlagt i fællesskab, og som afspejler relevansen af læringserfaringen, forpligtelsen til fælles værdier og kvaliteten af samarbejdsordningerne mellem universiteterne. Den vil fremme en fælles forståelse af EU's behov med hensyn til akademiske krav og kvalifikationskrav i tråd med den europæiske strategi for universiteter. Den kan danne udgangspunkt for at undersøge og afhjælpe de eksisterende forskelle, der i øjeblikket begrænser universiteternes kapacitet til at samarbejde i Europa.

Den europæiske grad vil omfatte **en fælles indsats, tværfaglige tilgange og internationale perspektiver**, som alle understreger, at Europa er parat til at støtte og udvikle en mere højt kvalificeret, fleksibel og globalt konkurrencedygtig europæisk arbejdsstyrke. Fælles uddannelsesprogrammer, der fører til en europæisk grad, vil kunne tiltrække studerende fra hele verden og bidrage til at finde de talenter, der er nødvendige for vores økonomi, hvilket især er relevant inden for kritiske teknologiområder, der er afgørende for vore konkurrenceevne og teknologiske suverænit. Samtidig vil et tilbud om en europæisk grad også fremme læringsmobiliteten inden for EU, adressere regionernes behov for at imødegå en talentudviklingsfælde⁴ og bidrage til at imødekomme efterspørgslen på arbejdsmarkedet efter kandidater med europæisk og global orientering.

Denne meddelelse er sammen med to forslag til Rådets henstillinger, et om et europæisk kvalitetssikrings- og anerkendelsessystem inden for videregående uddannelse og et om attraktive og bæredygtige karrierer inden for videregående uddannelse, **et stort skridt i retning af at virkeliggøre det europæiske uddannelsesområde**.

Selv om forslagene til begge rådshenstillinger går videre end ambitionen om at udvikle en europæisk grad og er relevante for alle typer videregående uddannelsesinstitutioner og den uddannelse, de tilbyder, er de tæt forbundne. Et kvalitetssikrings- og anerkendelsessystem er afgørende for at opbygge tillid til fælles uddannelsesprogrammer. Højt kvalificerede og motiverede akademikere er afgørende for, at de europæiske universiteter kan tilbyde undervisning og forskning af høj kvalitet. Fælles programmer betragtes ofte ikke som en del af de akademiske medarbejderes kerneaktiviteter og kan derfor være en yderligere byrde. Der er derfor behov for yderligere anerkendelse og incitamenter.

2. En europæisk grad: et centralt element i gennemførelsen af det europæiske uddannelsesområde og styrkelsen af Europas konkurrenceevne og tiltrækningskraft

En europæisk grad vil tjene som et strategisk instrument til at opnå **det europæiske uddannelsesområde**, et fælles og inklusivt rum for uddannelse og læringsmobilitet af høj kvalitet på tværs af grænserne for alle, med tæt forbundne uddannelsessystemer. En sådan grad vil forbedre

⁴ [Inforegio - Harnessing talent in Europe's regions \(europa.eu\)](https://inforegio.europa.eu/en/harnessing-talent-in-europe's-regions).

konkurrenceevnen og tiltrækningskraften for EU's sektor for videregående uddannelse på grundlag af mange års erfaringer med samarbejde gennem EU-programmer.

2.1. Øget beskæftigelsesegnethed og færdighedsrelevans

Arbejdsgivere, herunder multinationale virksomheder og SMV'er, søger personer med en blanding af tværfaglige færdigheder (kulturel intelligens, kritisk tænkning, problemløsningsfærdigheder, kreativitet og tilpasningsevne) — som alle er færdigheder, der ifølge OECD's Skills Outlook 2023 forventes at være efterspurgt for at nå EU's mål for grøn omstilling. En styrkelse af de videregående uddannelsesinstitutioners kapacitet til at udstyre flere mennesker med disse færdigheder vil bidrage til at imødekomme denne efterspørgsel.

Den europæiske grad vil støtte oprettelsen af flere fælles programmer, der afspejler kravene i en videnbaseret økonomi. De underliggende europæiske kriterier, der er fastlagt i fællesskab, vil sigte mod at øge kandidaternes beskæftigelsesegnethed ved at udstyre dem med fremtidssikrede kompetencer og færdigheder, som især efterspørges af arbejdsgiverne.

Dokumentation fra undersøgelser, der er samlet i det ledsagende arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, viser, at kandidater fra tværnationale fælles programmer rapporterer, at deres karriere og interkulturelle erfaringer især er blevet påvirket af forbedrede beskæftigelsesrelaterede færdigheder (f.eks. sprog, kritisk tænkning, sektor- eller områdespecifikke færdigheder samt kommunikations-, analyse- og problemløsningsfærdigheder) og forbedrede personlige og interkulturelle evner, herunder åbenhed over for nye udfordringer, tolerance, tillid og større bevidsthed om deres egne styrker og svagheder.

Denne blanding af tværfaglige og sektorspecifikke færdigheder og kompetencer **øger de studerendes beskæftigelsesegnethed på europæisk plan. En europæisk grad vil gøre færdiguddannede mere attraktive for fremtidige arbejdsgivere. Den vil være synonym med programmer af høj kvalitet, der forbereder højt kvalificerede færdiguddannede med europæisk og global orientering.**

Sammendrag: Den europæiske grad vil støtte oprettelsen af arbejdsmarkedsrelevante fælles programmer. De nøglekompetencer, der er forbundet med en europæisk grad, vil positionere færdiguddannede som efterspurgt fagfolk på det europæiske og globale arbejdsmarked, hvor de skiller sig ud som højt kvalificerede kandidater med en kombination af problemløsningsevne, tilpasningsevne, flersprogede færdigheder, multikulturel bevidsthed og tværfaglig ekspertise, der er i fuld overensstemmelse med de skiftende krav, der stilles til den globale arbejdsstyrke.

2.2. Bekæmpelse af bureaukrati for at gøre de videregående uddannelsessystemer mere gennemsigtige og synlige

Mange universiteter, der ønsker at uddybe det tværnationale samarbejde, kæmper med **uoverensstemmelser i den nationale lovgivning**. Dette optager ressourcer og fjerner fokus fra deres egentlige opgave. Ved at forenkle arbejdet for universiteterne kan vi anvende værdifulde ressourcer til gavn for undervisning og forskning.

I en Eurobarometerundersøgelse fra 2018 pegede 92 % af universiteterne på, at fjernelse af retlige og administrative hindringer for internationale strategiske institutionelle partnerskaber er et centralt spørgsmål, der kan fremme det tværnationale samarbejde⁵.

⁵ [Eurobarometerundersøgelse 2018](#).

På trods af 25 års samarbejde inden for den mellemstatslige Bolognaproces og udviklingen af flere værktøjer til forbedring af gennemsigtigheden i de nationale videregående uddannelsessystemer, kvalitetssikring af uddannelsesstilbud og anerkendelse af grader er der stadig betydelige udfordringer. Fremskridtene inden for det europæiske område for videregående uddannelse er blevet hæmmet af forskellige gennemførelsesniveauer mellem og inden for landene. EU skal bevæge sig mere og hurtigere for at give universiteterne mulighed for at samarbejde gnidningsløst og effektivt.

I en nylig undersøgelse⁶ svarede 92 % af de adspurgte nationale og regionale myndigheder, at en europæisk grad kunne forbedre gennemførelsen af de eksisterende Bolognaværktøjer. 84 % udtalte, at det ville forbedre det globale omdømme for europæiske videregående uddannelser, og 88 % sagde, at det ville bidrage til at lette samarbejdet mellem de nationale myndigheder om uddannelsespolitikker.

Erasmus+-politikeksperimenter⁷, der gennemføres med 140 videregående uddannelsesinstitutioner, viser, at en europæisk grad kan forenkle processerne og mindske bureaukratiet ved at skabe fælles studieprogrammer med et klart og fælles forløb, der sikrer, at alle typer universiteter i Europa kan arbejde effektivt sammen.

Sammendrag: Den europæiske grad kan bruges til at forenkle processer og mindske bureaukratiet i forbindelse med oprettelsen af fælles studieprogrammer og sikre, at universiteterne i Europa kan arbejde effektivt sammen. Dette vil til gengæld støtte udviklingen af flere fælles programmer til gavn for endnu flere studerende.

2.3. En drivkraft for strategisk samarbejde, global konkurrenceevne og tiltrækningskraft

Med den europæiske grad vil universiteterne hurtigere kunne etablere **et tættere samarbejde med partnere** på en enklere måde, og det vil **styrke deres resultater og ekspertise med henblik på global tiltrækningskraft og konkurrenceevne**.

Ifølge indekset for samarbejde om videregående uddannelse, der udarbejdes af U-Multirank⁸, klarer videregående uddannelsesinstitutioner, der samarbejder med andre institutioner, virksomheder, erhvervslivet, regeringer, regionale organer og på tværs af grænserne, sig bedre end dem, der er mindre fokuseret på samarbejde. I en tid, hvor flere og flere universiteter prioriterer samarbejde, skulle man tro, at samarbejde inden for EU var den enkleste løsning. Ifølge nogle universiteter er det i øjeblikket dog nogle gange lettere at oprette fælles studieprogrammer med partnere uden for EU.

Tempoet i de teknologiske fremskridt stiger fortsat og går på tværs af traditionelle grænser mellem fag og discipliner. Arbejde på tværs af fag med en **tværfaglig tilgang** kan give ny indsigt, tilbyde nye løsninger på udfordringerne i en kompleks verden og føre til udvikling af nye færdigheder. Som et centralt element i den europæiske grad vil det blive muligt at udnytte fordelene ved tværfagligt samarbejde baseret på den mest innovative lærings- og forskningstilgang inden for

⁶ [Europa-Kommissionen, Generaldirektoratet for Uddannelse, Unge, Idræt og Kultur, Burneikaitė, G., Pocius, D., Potapova, E. et al., The road towards a possible joint European degree — Identifying opportunities and investigating the impact and feasibility of different approaches — Final report, Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2023.](#)

⁷ [Et fælles europæisk eksamensbevis og en juridisk status til alliancer mellem Europauniversiteter: 10 Erasmus+-projekter baner vejen.](#)

⁸ [U-Multirank](#). De indikatorer, der anvendes, er strategiske partnerskaber, internationale fælles grader, praktikophold, internationale sampublikationer, sampublikationer med industrielle partnere, regionale sampublikationer og fælles patenter med industrien.

moderne videregående uddannelser. En europæisk grad, der er baseret på denne tilgang, vil styrke Europas innovationskapacitet og på lang sigt dets globale konkurrenceevne.

Sammendrag: Den europæiske grad vil tilskynde til oprettelse af mange flere fælles studieprogrammer, der er konkurrencedygtige og attraktive på verdensplan, både for EU-borgere og tredjelandstatsborger, herunder EU-kandidatlande, og som sikrer Europa med de talenter og færdigheder, der er nødvendige for at skabe velstand, innovere og vokse.

3. En europæisk grad: nøgleparametre og merværdi

3.1. Hvad vil kendetegne en europæisk grad?

En europæisk grad vil:

- blive **leveret som en fælles grad på nationalt, regionalt eller institutionelt plan ligesom enhver anden grad** under fuld overholdelse af nærhedsprincippet, princippet om institutionel autonomi og akademisk frihed
- blive **tildelt på frivillig basis af universiteter, der arbejder sammen i hele EU**, og som attesterer de læringsresultater, der er opnået som led i **tværnationale programmer**
- blive baseret på **et sæt fælles kriterier⁹, der er vedtaget på europæisk plan**, og som gælder for det fælles studieprogram. Disse europæiske kriterier vil afspejle en fælles forståelse og specifikke behov for at udstyre Europas arbejdsstyrke med relevante kompetencer og færdigheder med det mål at styrke innovationskapaciteten, navnlig i lyset af den dobbelte omstilling. Tilgængeligheden og tiltrækningskraften for studerende fra alle baggrunde, herunder studerende med færre muligheder, vil blive fremmet gennem inklusionskriterierne.
- blive **gennemført** via relevant national lovgivning om videregående uddannelse **støttet af nationale kvalifikationsrammer¹⁰** for at give institutionerne mulighed for at akkreditere og levere sådanne grader sammen med andre nationale grader på **bachelor-, kandidat- og ph.d.-niveau**
- **fortrinsvis blive leveret i et digitalt format¹¹**
- **automatisk blive anerkendt¹² i hele EU.**

3.2. Én europæisk grad, mange fordele

Mange fordele og muligheder i forbindelse med oprettelsen af en europæisk grad er blevet identificeret gennem **forskning, 40 runder af høringer af interessenter, en indkaldelse af feedback og de foreløbige resultater af igangværende Erasmus+-politikeksperimenter.**

⁹ Der blev udarbejdet et sæt kriterier i samarbejde med medlemsstaterne og interessenter inden for videregående uddannelse i 2022. De blev afprøvet af seks Erasmus+-pilotprojekter mellem april 2023 og marts 2024. Pilotprojekterne foreslog ændringer af kriterierne, hvilket førte til listen i bilag 2 til forslaget til Rådets henstilling om kvalitetssikring og anerkendelse.

¹⁰ [National kvalifikationsramme](#): et instrument til klassificering af kvalifikationer i henhold til et sæt kriterier for specifikke læringsniveauer, som sigter på at integrere og koordinere nationale delsystemer for kvalifikationer og forbedre kvalifikationernes gennemsigtighed, tilgængelighed, fremdrift og kvalitet af kvalifikationer i forhold til arbejdsmarkedet og civilsamfundet.

¹¹ Det digitale format bør være sikkert og kompatibelt med den europæiske læringsmodel som flersproget datamodel på læringsområdet.

¹² [Rådets henstilling af 26. november 2018 om fremme af automatisk gensidig anerkendelse af kvalifikationer på videregående uddannelsesniveau og ungdomsuddannelsesniveau samt resultater af læringsophold i udlandet \(EUT C 444 af 10.12.2018, s. 1\).](#)

Resultaterne viser, at der er betydelig entusiasme fra universiteternes side for mulighederne for mere forenkling og forbedrede strategiske partnerskaber. De studerende ønsker, at fælles programmer bliver mere bredt tilgængelige. Arbejdsgiverne udtrykker stor interesse for et synligt og letforståeligt instrument, der effektivt giver kommende arbejdstagere de kompetencer, der efterspørges på arbejdsmarkedet.

En **europæisk grad** vil have følgende fordele:

For studerende:

De studerende vil stå i centrum for den europæiske grad, og de vil få mulighed for at indgå i forskellige akademiske samfund og bidrage til et mere mangfoldigt og sammenkoblet europæisk uddannelsesområde. I en nylig undersøgelse¹³ udpegede ni ud af ti studerende følgende som de vigtigste potentielle fordele ved en europæisk grad:

- flere muligheder for at studere i flere europæiske lande med automatisk meritanerkendelse
- større udbud af innovative fælles studieprogrammer og en gnidningsløs akademisk erfaring på tværs af campusser
- tilegnelse af færdigheder og kompetencer, der fører til større beskæftigelsesegnethed på verdensplan.

For arbejdsgivere og arbejdsmarkedet:

Arbejdsgivere og virksomheder værdsætter sætter stor pris på begrebet europæisk grad, som vil omfatte et specifikt sæt efterspurgte tværgående kompetencer. Set fra deres synspunkt vil en europæisk grad føre til:

- lettere rekruttering med øget gennemsigtighed og klarhed takket være en europæisk grad, der er let at læse og forstå, sammenlignet med flere grader for det samme studieprogram
- øget tiltrækningskraft for Europa som destination for talentfulde studerende, så de kan udstyres med relevante færdigheder til det europæiske arbejdsmarked,
- øgede muligheder for at samarbejde med universiteter, f.eks. ved at deltage i udformningen af læseplaner.

For akademisk personale:

En europæisk grad vil ikke blot forme den akademiske rejse for studerende, men også landskabet for akademikere og universitetspersonale, og vil sætte akademikere i stand til at navigere i et globaliseret akademisk landskab med alle dets kompleksiteter. En analyse foretaget af det europæiske register for videregående uddannelser med 1 500 universiteter viser, at internationaliseringen af akademisk personale er ujævn på tværs af institutionstyper og lande.

For akademisk personale vil en europæisk grad give:

- flere muligheder for mobilitet, afprøvning af nye pædagogiske metoder og attraktive undervisningserfaringer
- færre bureaukratiske hindringer, hvilket gør det muligt for akademikere i højere grad at fokusere på indholdet og kvaliteten af samarbejdet snarere end på forvaltningen heraf
- videnoverførsel og kompetenceforbedring og fremme en kultur med løbende læring og faglig udvikling gennem tværnationalt samarbejde.

For universiteter:

¹³ [Europa-Kommissionen, Generaldirektoratet for Uddannelse, Unge, Idræt og Kultur, Burneikaitė, G., Pocius, D., Potapova, E. et al., The road towards a possible joint European degree — Identifying opportunities and investigating the impact and feasibility of different approaches — Final report, Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2023.](#)

Universiteterne opfordrer til enklere måder at samarbejde på. Ved at skabe fleksibilitet og opretholde kvalitetsstandarder, der muliggør en fælles og forenklet ramme for opbygning af nyt samarbejde, vil en europæisk grad gøre det muligt for universiteterne at:

- samle ressourcer for at tilbyde muligheder, som de ikke kan tilbyde alene
- fjerne unødvendige hindringer for oprettelsen af et studieprogram med flere universiteter
- integrere læringsophold i udlandet i læseplanerne
- sikre automatisk anerkendelse i hele EU af disse kvalifikationer.

For Den Europæiske Union og medlemsstaterne:

Videregående uddannelsesinstitutioner er afgørende for at opbygge forbindelser inden for Europa og med verden og for at fremme europæiske værdier og levevis på globalt plan. Muligheden for at oprette flere fælles studieprogrammer vil bidrage til at tiltrække og fastholde flere talenter i Europa og i europæiske regioner i talentudviklingsfælled og samtidig støtte samarbejdet med universiteter og systemer i hele verden. En europæisk grad vil:

- styrke følelsen af europæisk identitet og tilhørsforhold
- styrke de europæiske videregående uddannelsessystemers globale konkurrenceevne og omdømme og sætte dem i stand til at opbygge mere konkurrencedygtige fælles uddannelsesstilbud og yderligere tiltrække talenter fra lande uden for EU
- fremme afbalanceret mobilitet for studerende og talenter i og uden for EU
- fremme en europæisk samarbejdsånd i det europæiske uddannelsesområde.

4. Nedbrydelse af barriererne for en europæisk grad — hindringer, der skal overvindes

4.1. Et væld af empiriske beviser

Der er stadig for mange hindringer på vejen mod et gnidningsløst og dybere tværnationalt samarbejde i det europæiske uddannelsesområde, som det fremgår af det følgende afsnit. Dokumentationen herfor kom fra mere end tre års høringer af interessenter inden for videregående uddannelse og navnlig fra de universiteter, der er involveret i et dybt tværnationalt samarbejde, som f.eks. alliancer mellem Europauniversiteter eller fælles Erasmus Mundus-masterprogrammer. De opfordrer til løsninger, der kan overvinde den kompleksitet, de står overfor.

Mange af disse hindringer var allerede blevet identificeret i forbindelse med Rådets henstilling fra 2022 om brobygning med henblik på et effektivt europæisk samarbejde inden for de videregående uddannelser¹⁴. En fornyet indsats er afgørende for at gøre fremskridt med gennemførelsen af denne rådshenstilling. Der identificeres endvidere løbende yderligere hindringer.

Dette understreger behovet for at udvikle en europæisk grad til EU som en specifik og befordrende ramme for at overvinde hindringer.

Erasmus+-programmet¹⁵ har støttet politieksp eksperimenter med deltagelse af mere end 140 universiteter og 60 nationale og regionale myndigheder med ansvar for akkreditering, kvalitetssikring og regulering af videregående uddannelser fra alle medlemsstater samt

¹⁴ Rådets henstilling af 5. april 2022 om brobygning med henblik på et effektivt europæisk samarbejde inden for de videregående uddannelser (EUT C 160 af 13.4.2022, s. 1).

¹⁵ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/817 af 20. maj 2021 om oprettelse af "Erasmus+":EU-programmet for uddannelse, ungdom og idræt (EUT L 189 af 28.5.2021, s. 1).

repræsentanter for virksomheder og studerende. Sammen har de kortlagt mere end 1 000 fælles programmer og anvendt dette væld af viden og ekspertise til at udforske idéen om en europæisk grad som et mærke og som en grad.

Gennem interviews, undersøgelser med deltagelse af flere tusinde studerende og fagfolk, fokusgrupper, workshoper og høringer gennemførte projekterne en bottom up-refleksion om den merværdi, som en europæisk grad kan give. De overvejede også de kriterier, der bedst ville opfylde dens karakter, og identificerede de vigtigste hindringer for, at fælles programmer kan nå deres fulde potentiale. Disse hindringer kan opdeles som beskrevet i det følgende.

4.2. Divergerende og komplekse love og bestemmelser, der er fremhævet i Erasmus+-politikeksperimenterne

De nationale uddannelsessystemer og tilsvarende nationale love og bestemmelser har i vid udstrækning udviklet sig uafhængigt, uden at mulighederne for tværnationalt samarbejde er taget i betragtning. Dette fører til **forskelle, der forhindrer universiteterne** i fuldt ud at levere tværnationale fælles programmer og fælles grader, eller som gør dette meget besværligt.

Disse hindringer omfatter:

- **Specifikke nationale regler om formen for afsluttende eksaminer, karakterskalaer og arbejdsbyrder**, der anvendes i forbindelse med fælles programmer, forhindrer universiteterne i at tilbyde reelt tværnationale og integrerede fælles studieprogrammer og pålægger de studerende kunstige supplerende krav.
- **Begrænsninger for flersprogethed i fælles studieprogrammer**. Med den stigende læringsmobilitet i dag vil tværnationale samarbejdsmodeller for fælles programmer blive lettere ved at tage hensyn til og imødegå behovet for at fjerne hindringer for anvendelsen af flere sprog til gavn for studerende, institutioner og arbejdsmarkedet.
- **Præskriptive regler om fysisk tilstedeværelse** med minimums- eller maksimumsvarighed. Sådanne regler afspejler verden før den europæiske integration og den digitale omstilling og påvirker de studerendes mobilitet negativt, og de begrænser mulighederne for at udnytte fordelene ved de digitale teknologier til at fremme tværnationale læringsmuligheder.
- **Manglende anerkendelse af blandet læring/onlinelearning** forhindrer fuld udnyttelse af potentialet i digitale værktøjer inden for uddannelse, herunder under hensyntagen til erfaringerne fra covid-19-pandemien. Universiteter, deres personale og studerende skal kunne drage fuld fordel af den digitale omstilling.
- **Begrænsninger for deltagelsen af undervisningspersonale** fra partneruniversiteter i forbindelse med tværnationale fælles programmer begrænser kunstigt universitetets adgang til erfarent personale og lægger et loft over dets resultater.

Disse hindringer udgør en udfordring for **ethvert tværnationalt partnerskab**. Mange af dem er i strid med idéen om et europæisk uddannelsesområde, hvor de lærende kan bevæge sig frit og have gnidningsløs adgang til inkluderende videregående uddannelse af høj kvalitet.

Tildeling og levering af grader og eksamensbeviser til studerende er også underlagt restriktive regler, hvilket gør dette meget komplekst. Disse omfatter begrænsninger med hensyn til sprog, autoriserede underskrifter, underskriftsformater (digitale eller fysiske), godkendte logoer og specifikke papirkrav (f.eks. dimensioner, tykkelse og udpegede udprintningssteder). En eventuel **proces med at tildele en fælles grad til en studerende** kan tage flere år.

De foreløbige resultater af Erasmus+-politikeksperimenterne viser klart, at en europæisk grad kan bruges til at overvinde disse hindringer.

4.3. Uensartet og langsom gennemførelse af værktøjerne fra Bolognaprocessen

Den mellemstatslige Bolognaproces, der blev indledt i 1999 uden for EU's rammer, har til formål at skabe større sammenhæng i de videregående uddannelsessystemer i 49 lande, herunder de 27 EU-lande. Den førte til oprettelsen af det europæiske område for videregående uddannelse, som har til formål at lette mobilitet for studerende og personale, gøre de videregående uddannelser mere inklusive og tilgængelige og gøre dem mere attraktive og konkurrencedygtige på verdensplan. Bolognaprocessen er afgørende for at opbygge den nødvendige tillid til vellykket læringsmobilitet, grænseoverskridende akademisk samarbejde og gensidig anerkendelse af studieperioder og kvalifikationer erhvervet i udlandet.

Bolognaprocessen understreger betydningen af fælles grader, men fremskridtene har været langsomme, til dels på grund af dens brede geografiske udstrækning og de forskelligartede systemer, traditioner, politiske og økonomiske sammenhænge, den omfatter. Som følge heraf har ikke alle medlemsstater gennemført de nødvendige reformer, og det har gjort samarbejdet mellem de 49 lande ineffektivt.

Selv om der er indført en europæisk tilgang til kvalitetssikring af fælles programmer — et paneuropæisk instrument, der giver mulighed for, at fælles programmer kun skal evalueres én gang — har kun få programmer gjort brug af dette instrument i de seneste ni år.

Nogle Bolognainstrumenter, navnlig i forbindelse med kvalitetssikring og -anerkendelse, har endnu ikke givet de ønskede resultater. Inden for EU kan etablerede mekanismer for beslutningstagning og gennemførelse af tværnationalt samarbejde yderligere fremme realiseringen af et europæisk uddannelsesområde med effektive løsninger, der giver universiteterne mulighed for at samarbejde effektivt ved brug af højt værdsatte grader, som nyder bred tillid.

4.4. Kvalitetssikrings- og anerkendelsessystemerne inden for videregående uddannelse bør forbedres yderligere

Alle programmer, både fælles og andre, skal akkrediteres gennem en solid kvalitetssikringsproces for at kunne føre til en grad. Dette er vigtigt for at sikre den nødvendige tillid til kvaliteten af graden.

Mange videregående uddannelsesinstitutioner i Europa rapporterer, at kvalitetssikringsprocesserne for tværnationale programmer er for langvarige og dyre. Jo flere universiteter fra forskellige lande der deltager i et fælles program, jo mere kompleks er processen. Det kan tage op til to år at opnå akkreditering. Langvarige procedurer giver ikke universiteterne mulighed for at tilpasse sig ændrede realiteter og reagere hurtigt på nye politiske, økonomiske eller samfundsmæssige behov.

Kvalifikationer og læringsophold i udlandet anerkendes endnu ikke automatisk i alle lande, navnlig når beslutningen træffes på niveauet for videregående uddannelsesinstitutioner. Dette medfører en betydelig byrde for universitetsuddannede og begrænser deres muligheder for at bevæge sig frit i lærings- og erhvervsøjemed.

Selv om kvalitetssikring er afgørende for at sikre tilliden til uddannelsessystemet, er mange af forskellene kort sagt forældede og uegnede til formålet, hvilket skaber unødvendigt bureaukrati.

4.5. Manglende incitamenter for personalet til at deltage i tværnationalt samarbejde og fælles grader

Udvikling af et fælles studieprogram af høj kvalitet kræver tid og **indsats fra akademisk personale**. Banebrydende nye tværnationale projekter kræver dedikeret personale med særlige færdigheder — og i betragtning af de specifikke problemer og hindringer er der tendens til, at det er et fuldtidsjob. Erfaringerne med tværnationale programmer viser imidlertid, at der er en risiko: Tværnationalt samarbejde har sin pris for de personer, der engagerer sig i det, da deres arbejde ikke altid får den anerkendelse, det fortjener. Personalet har desuden brug for løbende faglig udvikling for at opretholde den høje kvalitet af disse tværfaglige undervisningsprogrammer.

I en særlig undersøgelse¹⁶ var 66 % af respondenterne fra sektoren for videregående uddannelse enige i, at tværnationalt samarbejde er en del af deres institutionelle strategi for videregående uddannelse, **men kun 39 % var enige i, at karriereforløb for akademisk personale reelt muliggør, støtter og tilskynder til tværnationale samarbejdsaktiviteter**. Dette er i overensstemmelse med de udfordringer, der blev identificeret i tidligere undersøgelser, herunder "mængden af ekstra arbejde ud over det sædvanlige arbejde" (80 % af respondenterne) og "at opnå og fastholde det akademiske personales engagement" (72 %).

5. Sådan kan disse hindringer overvindes — specifikke skridt i retning af den europæiske grad

Den europæiske grad vil kunne overvinde disse hindringer på en smidig måde, idet den vil give de nationale videregående uddannelsessystemer i EU de nødvendige midler til at udvikle, vurdere og tildele fælles grader på grundlag af fælles vedtagne europæiske kriterier, der rækker ud over nationale eller regionale grænser. Den europæiske grad vil udgøre en omfattende løsning, som kan forbedre det gnidningsløse og dybere tværnationale samarbejde i det europæiske uddannelsesområde og bidrage til at afhjælpe EU's strategiske mangel på kvalificeret arbejdskraft.

De to forslag til Rådets henstillinger, der ledsager denne meddelelse, vil også sikre, at en europæisk grad kan bygge på kvalitetssikrings- og anerkendelsessystemer, der er egnede til formålet, og som tilbyder attraktive karrieremuligheder til de deltagende akademikere. På hvert trin vil medlemsstaternes og, hvor det er relevant, de regionale regerings parathed og engagement være afgørende for dens succes.

5.1. Europas talentgrundlag skal udvikles med henblik på innovation og konkurrenceevne

5.1.1. Fastlæggelse af fælles europæiske kriterier for en europæisk grad

Videregående uddannelsesinstitutioner vil kunne tildele den europæiske grad på grundlag af **de eksisterende kompetente nationale strukturers vurdering** af, om det fælles program opfylder klart **definerede europæiske kriterier, der er fastlagt i fællesskab**. Indholdet af disse kriterier vil udgøre grundlaget for den europæiske grad og vil være afgørende for dens ambitionsniveau, idet disse kriterier fastsætter, hvad den står for, og hvorfor den adskiller sig fra grader, der tildeles i andre dele af verden.

De foreslåede **europæiske kriterier er anført i bilag II** til forslaget til Rådets henstilling om et **europæisk kvalitetssikrings- og anerkendelsessystem inden for videregående uddannelse**.

¹⁶ Se resultater det ledsagende arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene SWD(2024) 74.

De foreslåede kriterier for en europæisk grad er:

- topkvalitet i den tværnationale programorganisation og -ledelse: Fælles programmer bygger på Bologna-processen, og EU-værktøjer og -standarder udformes og leveres i fællesskab på grundlag af fælles kvalitetssikringsordninger.
- læringserfaringens relevans: Fælles programmer er centreret omkring de studerende og integrerer arbejdsmarkedsrelevante muligheder, tværfaglige komponenter, studerendes mobilitet og tilegnelse af horisontale og digitale færdigheder.
- tilslutning til de europæiske værdier: Fælles programmer fremmer demokrati, flersprogethed, inklusion og miljømæssig bæredygtighed.

De har til formål at fremme udviklingen af flere fælles programmer i overensstemmelse med visionen i den europæiske strategi for universiteter, navnlig når det drejer sig om at sætte de studerende i stand til at udvikle sig til kreative og kritiske tænkere, problemløsere og aktive og ansvarlige borgere, der er engageret som forandringsaktører i deres lokalsamfund, fordi de ønsker at have positiv indvirkning på samfundet omkring dem.

Ved at fastsætte **krævende standarder** understøtter de europæiske kriterier kvaliteten af det tværnationale samarbejde mellem institutioner, tilvejebringelse af tværnational læringserfaring, undervisning og læring med fokus på de studerende (herunder et vist udbud af tværfaglighed, mobilitet og studentercentrerede tilgange), relevans for arbejdsmarkedet og samfundsmæssige behov (samarbejde med virksomheder, den offentlige sektor og civilsamfundet og tilvejebringelse af tværfaglige, grønne og digitale færdigheder) og respekt for fælles værdier (flersprogethed, inklusivitet og demokratiske værdier). Der ikke findes én universalløsning, og derfor er de europæiske kriterier så fleksible, at den europæiske grad er **tilgængelig for alle typer universiteter, alle områder og fag og på alle niveauer**, under hensyntagen til mangfoldigheden af akademiske traditioner og systemer.

De foreslåede europæiske kriterier **bygger på anvendelsen af eksisterende værktøjer**, der er udviklet i EU og gennem Bolognaprocessen, og sikrer, at den europæiske grad opfylder de højeste standarder inden for samarbejde på området for videregående uddannelse. De udgør en ramme for universiteternes samarbejde om at afhjælpe den strategiske mangel på kvalificeret arbejdskraft på det europæiske arbejdsmarked. De respekterer **nærhedsprincippet, den institutionelle autonomi og den akademiske frihed**.

Da Europa har et mangfoldigt landskab for videregående uddannelser med forskellige historiske baggrunde og traditioner, kræver det fælles refleksion og en fælles indsats, hvis der skal skabes en fælles forståelse af essensen af en europæisk grad.

Denne refleksionsproces blev indledt umiddelbart efter vedtagelsen af Rådets konklusioner om en europæisk strategi for styrkelse af de videregående uddannelsesinstitutioner for Europas fremtid i april 2022¹⁷. Der er udarbejdet foreløbige udkast til kriterier i samarbejde med nationale og regionale myndigheder, videregående uddannelsesinstitutioner, akkrediterings- og kvalitetssikringsorganer, studenterorganisationer og repræsentanter for den offentlige og private sektor.

¹⁷ [Rådets konklusioner om en europæisk strategi for styrkelse af de videregående uddannelsesinstitutioner for Europas fremtid \(EUT C 167 af 21.4.2022, s. 9\).](#)

Efter at de var fastlagt, blev de **afprøvet** af seks Erasmus+-politikeksperimenter. Testen omfattede mere end **140 videregående uddannelsesinstitutioner fra alle medlemsstater**, 60 nationale og regionale myndigheder med deltagelse af **17 ministerier og 20 nationale kvalitetssikringsagenturer, studenterorganisationer, arbejdsmarkedets parter og de økonomiske interesseorganisationer**. Pilotprojekterne foreslog **følgelig en revision af kriterierne**. De **foreslåede europæiske kriterier**, der er anført i bilag II til forslaget til Rådets henstilling om et europæisk kvalitetssikrings- og anerkendelsessystem inden for videregående uddannelse, **er resultaterne af denne revision**.

Som næste skridt **forventes Rådet for Den Europæiske Union at gå videre med dette forslag**.

De afprøvede kriterier vil danne grundlag for indgående drøftelser og dialog med medlemsstaterne, sektoren for videregående uddannelse, arbejdsmarkedets parter og de økonomiske interesseorganisationer for at komme videre med de næste skridt med oprettelsen af en europæisk grad og give yderligere vejledning om deres gennemførelse.

Tiltag:

Kommissionen opfordrer Rådet for Den Europæiske Union til at **gå videre med forslaget til Rådets henstilling om et europæisk kvalitetssikrings- og anerkendelsessystem inden for videregående uddannelse**, herunder bilag II, som fastsætter de **europæiske kriterier for en europæisk grad**.

Kommissionen vil støtte dialogen med medlemsstaterne, sektoren for videregående uddannelse samt arbejdsmarkedets parter og de økonomiske interesseorganisationer for at komme videre med de næste skridt med oprettelsen af en europæisk grad, og den vil samarbejde med medlemsstaterne og interessenterne om gennemførelsen heraf.

5.1.2. Medlemsstaterne skal vælge deres indtrædelsesniveau i forløbet hen imod en europæisk grad

I betragtning af medlemsstaternes respektive udgangspunkter, synspunkter og traditioner, som uundgåeligt vil være forskellige, kan udviklingen af den europæiske grad ikke ske fra den ene dag til den anden. Den kan heller ikke opnås på grundlag af en universalløsning.

I denne meddelelse fastlægges en gradvis tilgang og det endelige ambitionsniveau for de medlemsstater, der vælger at engagere sig i forløbet hen imod en europæisk grad. Denne tilgang imødegår mangfoldigheden blandt medlemsstaterne og deres videregående uddannelsesinstitutioner og giver dem mulighed for at engagere sig i forløbet hen imod en europæisk grad i deres eget tempo. Medlemsstaterne kan gå frem trin for trin i retning af et fælles defineret mål med to udgangspunkter: en **europæisk grad** og et **forberedende europæisk mærke, der viser, at de europæiske kriterier er opfyldt**.

Et konsortium af videregående uddannelsesinstitutioner vil, hvis de ønsker det, kunne finde det rette udgangspunkt og bevæge sig i retning af et stadig mere integreret forløb over tid.

Der kan anvendes to forskellige udgangspunkter i forløbet hen imod en europæisk grad:

Udgangspunkt: et forberedende europæisk mærke

Fælles studieprogrammer, der opfylder de europæiske kriterier, kan få tildelt et europæisk mærke fra de kompetente myndigheder med ansvar for akkreditering og/eller kvalitetssikring af videregående uddannelsesprogrammer (selvakkrediterende universiteter, akkrediteringsorganer

eller kvalitetssikringsorganer). **Mærket vil være et effektivt brandingværktøj**, men det vil ikke fjerne de hindringer, som universiteterne støder på i forbindelse med etablering og gennemførelse af fælles studieprogrammer. Denne mulighed vil være åben for universiteterne, når de har vedtaget de foreslåede europæiske kriterier og udarbejdet retningslinjer for gennemførelsen heraf.

Udgangspunkt: en europæisk grad

En grad vil blive tildelt i fællesskab af flere universiteter fra forskellige lande (f.eks. en europæisk universitetsalliance). Den europæiske grad vil blive integreret **i den nationale lovgivning som en ny type kvalifikation**. Dette vil medføre en betydelig forenkling for universiteter og studerende, fordi forskellene mellem de nationale regler fjernes, og universiteterne i EU får en fælles og klar ramme for oprettelse af fælles studieprogrammer. Ligesom alle andre grader vil den europæiske grad blive akkrediteret i overensstemmelse med national lovgivning og nationale kvalifikationsrammer af de kompetente myndigheder på institutionelt, regionalt eller nationalt plan.

En europæisk grad kan også tildeles af en juridisk enhed, der er oprettet af flere universiteter fra forskellige lande (f.eks. en europæisk universitetsalliance med juridisk status). Nogle universitetsalliancer har allerede oprettet sådanne juridiske enheder og undersøger aktuelt anvendelsen af eksisterende europæiske retlige værktøjer, f.eks. europæiske gruppe for territorialt samarbejde (EGTS'er). Denne mulighed vil sandsynligvis være den enkleste og mest effektive for universiteterne med hensyn til omkostninger og nødvendige ressourcer.

5.1.3. Kvalitetssikringssystemer, der er egnede til formålet

Kvalitetssikringssystemer er nødvendige forudsætninger for ansvarlighed og forbedring af universiteternes resultater. De skaber grundlaget for tillid til kvaliteten af de videregående uddannelser, der udbydes til de studerende. En europæisk grad vil — mere end nogen anden type grad — afhænge af gensidig tillid og troværdige kvalitetssikringssystemer. Opbygning af kvalitetssikringssystemer, der er egnede til formålet, er derfor en forudsætning for en europæisk grad, som samtidig indebærer fordele for alle programmer, herunder de programmer, der fører til mikroeksamensbeviser, og muliggør automatisk anerkendelse af kvalifikationer. Med henblik herpå skal medlemsstaterne:

- opbygge stærkere, mere effektive og enklere **kvalitetssikringsprocesser** for alle typer programmer
- **etablere en ny europæisk ramme** for en ekstern tilgang til kvalitetssikring, der er baseret på flere institutioner, hvor bæredygtige alliance af videregående uddannelsesinstitutioner selv kan akkreditere deres fælles studieprogrammer og fælles mikroeksamensbeviser på grundlag af resultaterne af Erasmus+-kvalitetssikringsprojekter¹⁸ og IMINQA-projekter¹⁹,
- anvende passende kvalitetssikringsprocesser i samarbejde med de videregående uddannelsesinstitutioner i gennemførelsen af automatisk anerkendelse af kvalifikationer og læringsophold i udlandet.

Tiltag: Kommissionen foreslår sammen med denne meddelelse en henstilling fra Rådet om et europæisk kvalitetssikrings- og anerkendelsessystem inden for videregående uddannelse.

¹⁸ [Quality Assurance Fit for the Future \(QA-FIT\)](#).

¹⁹ [Implementation and Innovation in Quality Assurance through peer learning \(IMINQA\)](#).

Kommissionen opfordrer Rådet for Den Europæiske Union til at gå videre med forslaget og planlægger at støtte dets fremtidige gennemførelse gennem målrettede foranstaltninger, der er beskrevet i punkt 5.2.4.

5.1.4. Mere attraktive akademiske karrierer inden for videregående uddannelse

I den globale videnøkonomi vil Europas fremtid blive formet af uddannelsessystemernes resultater og konkurrencedygtighed i det globale kapløb om talenter. Denne ambitiøse vision om en europæisk grad kan kun opfyldes, hvis der findes fremragende akademikere, som kan undervise og give de studerende de krævede færdigheder. Vi kan ikke opbygge tværnationale programmer af høj kvalitet uden at give førende fagfolk incitament til at engagere sig i dette arbejde. Derfor er det afgørende for den europæiske grad, at akademiske karrierer inden for videregående uddannelser gøres mere attraktive. Med henblik herpå skal medlemsstaterne:

- i højere grad fremme, anerkende og værdsætte det arbejde, der udføres af akademikere, som opbygger et dybt tværnationalt samarbejde, f.eks. udvikling af fælles studieprogrammer
- i højere grad fremme, anerkende og værdsætte forskellige akademiske roller og opgaver, herunder innovativ og effektiv undervisning,
- fremme konkurrencedygtige, sikre, retfærdige og ikkediskriminerende arbejdsvilkår for at tiltrække og fastholde personale.

Tiltag: Kommissionen fremsætter sammen med denne meddelelse et forslag til **en henstilling fra Rådet om attraktive og bæredygtige karrierer inden for videregående uddannelse**, som supplerer Rådets henstilling om en europæisk ramme for at tiltrække og fastholde forsknings-, innovations- og iværksættertalenter i Europa²⁰. **Kommissionen opfordrer Rådet for Den Europæiske Union til at gå videre med forslaget og planlægger at støtte dets fremtidige gennemførelse** gennem målrettede foranstaltninger, der er beskrevet i punkt 5.2.5.

5.2. Kommissionen vil fungere som formidler og støtte

Formålet med denne meddelelse, der bygger på bred empirisk dokumentation, er at fremlægge en vision for, hvordan den europæiske grad kan realiseres. Det er hensigten, at meddelelsen skal bidrage til **en åben dialog med medlemsstaterne**, interessenter inden for videregående uddannelse samt arbejdsmarkedets parter og de økonomiske interesseorganisationer om de næste skridt fremad. Kommissionen vil lette og støtte medlemsstaterne med følgende tiltag.

5.2.1. Fremme en dialog om resultaterne af og anbefalingerne i Erasmus+-politikeksperimenter om en europæisk grad og retlig status for alliancer af videregående uddannelsesinstitutioner

Kommissionen vil i efteråret 2024 offentliggøre en **rapport** om de endelige resultater af Erasmus+-politikeksperimenterne.

Herefter planlægger den i 2025 at oprette et "politiklaboratorium for den europæiske grad". Der vil blive iværksat en række målrettede indgående drøftelser og møder med deltagelse af eksperter fra medlemsstaterne, videregående uddannelsesinstitutioner, kvalitetssikrings-/akkrediteringsagenturer, studenterrepræsentanter samt arbejdsmarkedets parter og de økonomiske interesseorganisationer med henblik på at fremskynde indsatsen og eventuelle nødvendige

²⁰ [Rådets henstilling af 18. december 2023 om en europæisk ramme for at tiltrække og fastholde forsknings-, innovations- og iværksættertalenter i Europa \(EUT C 1640 af 29.12.2023\).](#)

nationale reformer og udarbejde retningslinjer og handlingsplaner for gennemførelsen. Dens mål vil være at fremme peerlæring og yde vejledning i at bevæge sig i retning af en europæisk grad.

Tiltag: Kommissionen planlægger at fremme samarbejdet gennem et **politiklaboratorium for den europæiske grad**, som støttes af Erasmus+, og som etableres i 2025, med det formål at inddrage medlemsstaterne og sektoren for videregående uddannelser i arbejdet med at udvikle og gennemføre retningslinjer hen imod en europæisk grad.

5.2.2. Europæiske finansieringsincitamenter

Erasmus+-programmet vil fortsat yde støtte til alliancer mellem Europauniversiteter, fælles Erasmus Mundus-masteruddannelser, Marie Skłodowska-Curie-programmer (MSCA) og programmer, der er mærket af Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT), og som fungerer som pionerer for gennemførelsen af europæiske grader. Derudover vil Erasmus+ støtte udformningen og udbredelsen af europæiske grader gennem **målrettet støtte**, der bygger på det vellykkede eksempel med Erasmus Mundus-designforanstaltningerne.

I 2025 vil Kommissionen efter planen lancere "**projekter rettet mod europæiske grader**" som led i de fremadrettede samarbejdsprojekter under Erasmus+. Dette vil give medlemsstaterne **finansielle incitamenter** til sammen med deres akkrediterings- og kvalitetssikringsorganer, universiteter, studerende samt arbejdsmarkedets parter og de økonomiske interesseorganisationer at engagere sig i forløbet hen imod en europæisk grad.

Gennem **instrumentet for teknisk støtte**²¹ kan der også ydes teknisk ekspertise til at udforme og gennemføre de nødvendige reformer med vejledning og støtte for at forbedre de retlige og administrative rammer, fremme samarbejdet mellem universiteter, forskning og virksomheder, forbedre kvalitetssikringsmekanismerne og gøre karrierer inden for videregående uddannelse mere attraktive.

Tiltag:

Kommissionen har planer om at **stille europæiske finansieringsincitamenter til rådighed** fra 2025 gennem programmer som f.eks. Erasmus+ for at støtte indførelsen af europæiske grader. Kommissionen har også planer om at iværksætte "**projekter rettet mod europæiske grader**" for at tilskynde alle aktører til at engagere sig.

Kommissionen opfordrer universiteterne og de videregående uddannelsesinstitutioner til at gøre bedst mulig brug af **EU's finansieringsmuligheder**, f.eks. fra Erasmus+-programmer eller programmerne for et digitalt Europa, med henblik på at støtte universiteter og personale i arbejdet med at begynde at udforme og tilbyde europæiske grader i fuldt samarbejde med nationale og regionale myndigheder samt arbejdsmarkedets parter og de økonomiske interesseorganisationer.

5.2.3. Støtte og fremskynde gennemførelsen af Rådets henstilling om brobygning med henblik på et effektivt europæisk samarbejde inden for de videregående uddannelser

Fuld anvendelse af Rådets henstilling om *brobygning med henblik på et effektivt europæisk samarbejde inden for de videregående uddannelser*, der blev vedtaget i april 2022, vil i betydelig grad lette forløbet hen imod en europæisk grad. **Rapporten** om gennemførelsen heraf, der skal offentliggøres medio 2024, og som der gives et resumé af i det ledsagende arbejdsdokument fra

²¹ [Instrumentet for teknisk støtte](#).

Kommissionens tjenestegrene, viser mangfoldigheden i det europæiske landskab for videregående uddannelser med hensyn til foranstaltninger, der muliggør et dybere tværnationalt samarbejde, med ujævne fremskridt på dette område. Nogle medlemsstater gennemfører de forskellige principper i henstillingen og allerede er begyndt at gennemføre reformer, mens andre lande rapporterer om langsommere fremskridt.

På grundlag af resultaterne af rapporten foreslår Kommissionen, at der tilrettelægges **en række peerlæringsaktiviteter** mellem medlemsstaterne fra efteråret 2024 for at uddybe drøftelserne om håndtering af administrative hindringer med henblik på at fremskynde gennemførelsen af henstillingen.

Tiltag:

Kommissionen vil støtte anvendelsen af Rådets henstillinger, herunder henstillingen om **brobygning med henblik på et effektivt europæisk samarbejde inden for de videregående uddannelser**. Fra efteråret 2024 kan der tilrettelægges peerlæringsaktiviteter for at tackle de resterende hindringer.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at inddrage **de nuværende og fremtidige rådshenstillinger inden for videregående uddannelse** i arbejdet med at fjerne hindringerne for tværnationalt samarbejde og bane vejen for en europæisk grad.

5.2.4. Støtte gennemførelsen af Rådets kommende henstilling om kvalitetssikring og anerkendelse

For at en europæisk grad kan blive til virkelighed, kræves der en frivillig tilgang, som alle videregående uddannelsessystemer kan bruge til at indlede denne rejse uanset deres eget udgangspunkt. Det kræver også aktiv inddragelse af de studerende og institutionernes ledere for at skabe et gunstigt miljø, hvor universiteterne kan etablere europæiske grader, og som sikrer, at de har fokus på de studerende, er baseret på strategier og er tilpasset bedste praksis inden for det europæiske uddannelsesområde. I sit forslag til Rådets henstilling om et europæisk kvalitetssikrings- og anerkendelsessystem inden for videregående uddannelse foreslår Kommissionen:

- at der oprettes et **politiklaboratorium for den europæiske grad**: ud over at udstikke retningslinjer og opstille konkrete handlingsplaner for forløbet hen imod en europæisk grad (se afsnit 5.2.1) vil Kommissionen også udarbejde retningslinjer for gennemførelsen af en tværinstitutionel kvalitetssikringsramme for alliancer mellem videregående uddannelsesinstitutioner
- at der oprettes et "forum for den europæiske grad" som et årligt arrangement, der tilrettelægges af Kommissionen i samarbejde med Rådets formandskab, hvor alle interessenter kan mødes og gøre status over de generelle fremskridt, der er gjort hen imod en europæisk grad, herunder gennem politiklaboratoriet for den europæiske grad. Forummet vil få deltagelse af højtstående repræsentanter fra medlemsstaterne og regionerne, de mest repræsentative interessentorganisationer inden for kvalitetssikring (f.eks. ENQA og EQAR), NARIC-netværket (nationale informationscentre vedrørende akademisk anerkendelse), nationale kvalifikationsrammer, arbejdsmarkedets parter på uddannelsesområdet samt repræsentanter for arbejdsmarkedets parter og de økonomiske interesseorganisationer

- at **databasen over eksterne kvalitetssikringsresultater (DEQAR)**²² videreudvikles, så den bliver mere brugervenlig, og så den forbindes direkte med automatisk anerkendelse af kvalifikationer
- at gennemførelsen af **det europæiske system til sporing af færdiguddannede**²³ støttes yderligere for at forbedre kvaliteten og relevansen af de videregående uddannelser ved at give feedback om færdiguddannedes resultater samt forbedre sammenligningen og benchmarkingen på tværs af lande og institutioner.

Tiltag:

I 2025 planlægger Kommissionen at oprette et **forum for den europæiske grad** med det formål at overvåge fremskridtene hen imod en europæisk grad.

Kommissionen planlægger yderligere at støtte udviklingen af et **europæisk system til sporing af færdiguddannede**.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne, universiteterne, sektoren for videregående uddannelse samt arbejdsmarkedets parter og de økonomiske interesseorganisationer til **i fællesskab at udforme retningslinjer og handlingsplaner for en europæisk grad** ved at deltage i forummet for den europæiske grad og engagere sig aktivt i arbejdet i det fremtidige politiklaboratorium for den europæiske grad. De opfordres også til at benytte sig af denne mulighed for at **engagere sig i aktivt samarbejde og tilbyde studerende virkelig tværnationale læringserfaringer**, der forbereder en kvalificeret arbejdsstyrke, der er klar til at tage udfordringerne op på europæisk og globalt plan.

5.2.5. Støtte gennemførelsen af Rådets henstilling om attraktive og bæredygtige karrierer inden for videregående uddannelse

Et effektivt og innovativt tværnationalt samarbejde inden for videregående uddannelse kræver engagement fra akademisk personale af høj kvalitet, som kan indgå i dybtgående langsigtede partnerskaber med ligestillede fra andre institutioner. I sit forslag til Rådets henstilling om attraktive og bæredygtige karrierer inden for videregående uddannelse foreslår til Kommissionen:

- at der udarbejdes **retningslinjer** for god praksis for karriere- og personalepolitikker inden for videregående uddannelser samt en kompetenceramme for akademisk personale på grundlag af eksisterende relevante kompetencerammer på EU-plan som f.eks. den europæiske kompetenceramme for forskere
- at tilrettelæggelsen af en særlig social dialog støttes
- at de centrale elementer i henstillingen **overvåges gennem det europæiske observatorium for videregående uddannelser**²⁴
- at **synergier** med Rådets henstilling om en europæisk ramme for at tiltrække og fastholde forsknings-, innovations- og iværksættertalenter i Europa, der er udviklet inden for rammerne af det europæiske forskningsrum, og som finder anvendelse på forskerkarrierer i alle sektorer, herunder den akademiske verden

²² DEQAR er databasen over eksterne kvalitetssikringsresultater, som anvendes af kvalitetssikringsagenturer, der er opført i det europæiske kvalitetssikringsregister for videregående uddannelser (EQAR). Alle EQAR-registrerede agenturer kan offentliggøre deres rapporter i databasen. Deltagelse i DEQAR er frivillig (<https://www.eqar.eu/qa-results/search/>).

²³ Rådets henstilling af 20. november 2017 om sporing af færdiguddannede (EUT C 423 af 9.12.2017, s. 1).

²⁴ 2024 annual work programme "Erasmus+": the Union Programme for Education, Training, Youth and Sport C(2023)6157 of 18 September 2023.

- at **peerlæring** fremmes mellem medlemsstater, videregående uddannelsesinstitutioner, Erasmus Mundus-fagfolk og alliancer mellem Europauniversiteter om passende anerkendelse af akademisk personale, der deltager i tværnationalt samarbejde og undervisning, bæredygtige karrierespøtsektiver og foranstaltninger til talentforvaltning for personale, der er involveret i koordinering og udvikling af bæredygtige alliancer, f.eks. alliancer mellem Europauniversiteter.

Tiltag: Kommissionen planlægger at støtte anvendelsen af Rådets henstilling om attraktive og bæredygtige karrierer inden for videregående uddannelse gennem støtte, peerlæring og overvågning.

5.2.6. Synergier med andre relaterede tiltag

Kommissionen er fast besluttet på at sikre synergier med andre relevante tiltag og politikker for at støtte et gnidningsløst og vellykket forløb hen imod en europæisk grad. Med henblik herpå er det Kommissionens plan:

- fortsat at støtte gennemførelsen af Bolognaprocessens instrumenter og NARIC-netværket (nationale informationscentre vedrørende akademisk anerkendelse) via "**accelerationsstøttehold**", der finansieres af Erasmus+-programmet, for at sikre hurtigere fremskridt med hensyn til automatisk anerkendelse af kvalifikationer
- fortsat at fremme mulighederne for at anvende læringsprogrammer, -indhold og -materialer, der produceres af de europæiske akademier for nettonulindustri, til fælles grader, der er rettet mod mangel på kvalificeret arbejdskraft i forbindelse med den grønne omstilling og nettonulteknologiindustriene
- at undersøge synergier og forbindelser mellem **direktivet, der fastlægger en EU-ramme for anerkendelse af kvalifikationer med henblik på adgang til lovregulerede erhverv**²⁵ og den europæiske grad,
- at sikre sammenhæng og synergi mellem den europæiske grad og det videre arbejde med **den europæiske kvalifikationsramme**²⁶, **den flersprogede Europass-plattform**²⁷, **de europæiske digitale eksamensbeviser for læring**²⁸ og den europæiske klassifikation af færdigheder, kvalifikationer og erhverv (ESCO)²⁹.

Tiltag:

Kommissionen vil fortsætte sin støtte til gennemførelsen af **Bolognaprocessens instrumenter** gennem 2024-indkaldelsen vedrørende det europæiske område for videregående uddannelse under Erasmus+.

Kommissionen planlægger at undersøge forbindelserne mellem en europæisk grad og **direktivet** om erhvervsmæssige kvalifikationer og sikre overensstemmelse med **den europæiske**

²⁵ [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/36/EF af 7. september 2005 om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer](#) (EUT L 255 af 30.9.2005, s. 22).

²⁶ [Rådets henstilling af 22. maj 2017 om den europæiske referenceramme for kvalifikationer for livslang læring](#) (EUT C 189 af 15.6.2017, s. 15).

²⁷ [Europass](#).

²⁸ [European Digital Credentials for learning](#).

²⁹ [Europæisk klassifikation af færdigheder, kvalifikationer og erhverv \(ESCO\)](#).

referenceramme for kvalifikationer, Europass, de europæiske digitale eksamensbeviser for læring og den europæiske klassifikation af færdigheder, kvalifikationer og erhverv (ESCO).

5.2.7. Status over fremskridtene i tæt samarbejde med medlemsstaterne og interessenterne

På grundlag af de fremskridt, der er gjort, og vurderingen af egnetheden af de to udgangspunkter for en europæisk grad planlægger Kommissionen at iværksætte yderligere fremtidsorienteret arbejde, herunder at:

- **gennemgå de fremskridt, der er gjort i medlemsstaterne i retning af en europæisk grad,** sammen med politiklaboratoriet for den europæiske grad og forummet for den europæiske grad
- samarbejde med medlemsstaterne for at tage yderligere skridt til at etablere en **retlig status for alliancer af videregående uddannelsesinstitutioner**³⁰.

Tiltag:

Kommissionen planlægger i **samarbejde med medlemsstaterne og interessenterne at gøre status over fremskridtene** på alle trin hen imod etableringen af en europæisk grad.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at arbejde hen imod en europæisk grad ved at gøre brug af **den støtte, der ydes gennem EU-instrumenter og peerlæring**, og engagere sig i de nødvendige reformer.

5.2.8. Overvågning af og støtte til reformer

Kommissionen arbejder målrettet for at sikre fortsat støtte til medlemsstaterne på deres vej mod effektive reformer, der fører til en europæisk grad, og opfordrer dem til at tage skridt til at maksimere anvendelsen af EU-budgettet og til fuldt ud at udnytte støtten fra relevante og eksisterende EU-finansieringsinstrumenter. Kommissionen minder endvidere medlemsstaterne om den store relevans og betydning af uddannelsesovervågningen og processen for det europæiske semester med hensyn til at støtte og fremskynde tempoet i de nationale reformer.

For så vidt angår den fremtidige støtte efter 2027 minder Kommissionen om, at dens forslag til den næste flerårige finansielle ramme og det dermed forbundne forhandlingsresultat ikke kan foregribes på nuværende tidspunkt.

Tiltag:

Kommissionen planlægger at støtte medlemsstaterne i deres reformer hen imod en europæisk grad og opfordrer dem til at **udnytte relevante EU-instrumenter** til at iværksætte de nødvendige reformer.

6. Konklusion

Med denne meddelelse om en plan for en europæisk grad opfordrer Kommissionen medlemsstaterne, de kompetente regionale myndigheder og de videregående uddannelsesinstitutioner til at gå sammen til gavn for studerende, arbejdsgivere, universiteter og Den Europæiske Union som helhed.

³⁰ Som bebudet i meddelelsen fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om en europæisk strategi for universiteter, 18.1.2022 (COM(2022) 16 final).

Den europæiske grad forventes at blive en frivillig og fleksibel løsning, som kan overvinde de eksisterende hindringer for, at det europæiske uddannelsesområde kan nå sit fulde potentiale. Med den trinvis tilgang kan alle uddannelsessystemer vælge, på hvilket punkt de vil engagere sig i forløbet hen imod en europæisk grad, med fuld respekt for deres mangfoldighed. Medlemsstaterne vil være i førersædet og gøre fremskridt i deres eget tempo med støtte fra Kommissionen, som vil fremme dialog og peerlæring, skabe incitamenter og undersøge synergier med andre initiativer.

Erasmus+ har haft afsmittende virkninger med hensyn til at skabe flere udvekslingsmuligheder og et mere fleksibelt læringsmiljø, og på samme måde vil den europæiske grad bidrage til at udbrede fælles uddannelsesprogrammer til alle videregående uddannelsesinstitutioner under fuld overholdelse af nærhedsprincippet.

Ved at tage et yderligere skridt i retning af at skabe en europæisk grad og ved at udnytte den unikke europæiske dimension hylder vi de europæiske videregående uddannelsesinstitutioners tværnationale samarbejdsbestræbelser for at give studerende muligheder for personlig vækst, akademiske resultater og europæisk medborgerskab uden sidestykke, hvilket giver dem en bedre chance for at få succes i nutidens globale økonomi.

En europæisk grad vil forberede de studerende på at navigere og klare sig i en verden, hvor udfordringer og muligheder ikke har nogen grænser. Det er sådan, vi skal forberede vores studerende på ikke blot at deltage i den globale økonomi, men også på at lede den. **På den måde øger vi ikke blot Unionens konkurrenceevne, men bidrager også til en mere velstående og tættere forbundet verden.**